

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

2.1.1 ทฤษฎีต้นทุนการผลิต (Production Cost)

การวัดต้นทุนในทางเศรษฐศาสตร์ จะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายทุกชนิดที่เกิดขึ้นในการผลิตสินค้าชนิดนั้นๆ ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนภายในหรือต้นทุนเอกชนและต้นทุนภายนอก คือ

ก) ต้นทุนภายในหรือต้นทุนเอกชน (Internal or Private Cost) คือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นจากเจ้าของกิจการหรือธุรกิจโดยตรง หรือเป็นต้นทุนที่เจ้าของกิจการจะต้องรับภาระจริงๆ ซึ่งเป็นผลลัพธ์เนื่องมาจากการผลิต

ข) ต้นทุนภายนอก (External Cost) คือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่น หรือชุมชนที่อยู่ภายนอกกิจการ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการผลิตต้องรับภาระ อันเป็นผลลัพธ์เนื่องจากการผลิตของเจ้าของกิจการหรือธุรกิจ เช่น โรงงานปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำลำคลอง ทำให้ปลาตายและน้ำในลำคลองเน่าเสีย ความเสียหายที่เกิดขึ้น ในการณ์นี้ เรียกว่า ต้นทุนภายนอก

และการศึกษารั้งนี้จะพิจารณาเฉพาะต้นทุนเอกชน (Private Cost) เท่านั้น ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

(1) ต้นทุนที่ชัดแจ้ง (Explicit Cost) คือ ต้นทุนที่จ่ายเป็นเงินสดจริงๆ ได้แก่ มูลค่าของทรัพยากรที่ต้องซื้อจากผู้อื่นมาใช้ในการผลิต

(2) ต้นทุนที่ไม่ชัดแจ้ง (Implicit Cost) คือ ต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายเป็นเงินสดออกไปจริงๆ แต่ต้องประเมินอุดมเป็นต้นทุนการผลิตอันเนื่องมาจาก กรณีที่ผู้ผลิตนำปัจจัยการผลิตของตนเองมาใช้ในการผลิต ดังนั้น ต้นทุนที่ไม่ชัดแจ้ง จึงหมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่ตัวเองเป็นเจ้าของ เมื่อนำมาใช้เสียเอง ซึ่งทำให้เสียโอกาสที่จะได้เป็นรายได้จากการขายทรัพยากรเหล่านั้นให้แก่ผู้อื่น ดังนั้น ต้นทุนที่ไม่ชัดแจ้งจึงประเมินหรือคิดได้จากค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ซึ่งหมายถึง ค่าเสียสละผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับจากโอกาสที่ดีที่สุด (Benefit of the Best Alternative Forgone)

2.1.2 ทฤษฎีการวิเคราะห์ต้นทุนและผลได้(Cost-Benefit Analysis) และการประเมินโครงการ

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลได้และการประเมินโครงการ เป็นเรื่องการพิจารณาว่าเป็นโครงการที่ดีหรือไม่ โครงการที่ดีคือ โครงการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถก่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เมื่อปฏิบัติแล้วจะให้ผลตอบแทนคุ้มค่าหรือบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้

และเนื่องจากการลงทุนในโครงการใดๆ ก็จะเป็นโครงการที่มีอายุยาวนานไปในอนาคตต้นทุน หรือผลเสียที่เกิดขึ้นนั้นจะมีทั้งที่ต้องลงทุนในปัจจุบันและในอนาคต ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการมักจะเกิดขึ้นเป็นเวลานานหลายปีในอนาคตจนกว่าอายุโครงการสิ้นสุด เป็นกระแสเงินสดออกและกระแสเงินสดเข้าเป็นระยะเวลาเท่ากับอายุโครงการ เนื่องจากหักต้นทุนและผลประโยชน์ อาจไม่ได้เกิดขึ้น ณ เวลาเดียวกัน ในการเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนและผลได้นั้น เราจะต้องใช้มาตราฐานเวลาในการเปรียบเทียบให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน คือ ปัจจุบัน ดังนั้น ผลเสียและผลได้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจะต้องคิดกลับให้เป็นมูลค่าปัจจุบันทั้งหมด เพื่อที่จะได้เปรียบเทียบได้อย่างถูกต้อง การวิเคราะห์เชิงผลเสียและผลได้นี้ จึงเป็นการวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบ มูลค่าปัจจุบันของผลเสียและผลได้นั้นเอง สิ่งเหล่านี้เป็นแนวคิดของการคิดอัตราส่วนลดและมูลค่าปัจจุบัน วิธีการที่ใช้ในการประเมินโครงการลงทุนต่างๆแสดงดังต่อไปนี้

(1) การพิจารณาส่วนต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการ(Cost and Benefit)

1.1 ต้นทุนการผลิต(Cost)จะพิจารณาเฉพาะต้นทุนตามความหมายในทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย

(ก) ต้นทุนที่ชัดแจ้ง (Explicit Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิต ประเภทต่างๆ ซึ่งถือเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงๆ หรือค่าใช้จ่ายที่ออกໄປเป็นตัวเงิน (Monetary Cost) แบ่งออกเป็น

- ต้นทุนคงที่(Fixed Cost) คือ ต้นทุนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนการผลิต ไม่ว่าจะผลิตสินค้าเป็นจำนวนเท่าใดก็ตาม ค่าใช้จ่ายในลักษณะนี้จะเท่าเดิม เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าก่อสร้างอาคาร โรงงาน ค่าเครื่องจักรรวมทั้งค่าติดตั้ง เป็นต้น

- ต้นทุนผันแปร(Variable Cost) คือ ต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนการผลิต หากผลิตสินค้าเป็นจำนวนมากก็จะต้องจ่ายต้นทุนผันแปรมาก และในทางตรงกันข้ามหากผลิตน้อยก็จะจ่ายต้นทุนผันแปรจำนวนน้อย เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าวัสดุคิบ ค่าจ้างแรงงาน

(ข) ต้นทุนที่ไม่ชัดแจ้ง (Implicit Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้จ่ายออก เป็นตัวเงินจริงๆ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการที่ผู้ผลิตนำเอาปัจจัยการผลิตของตนเองมาใช้ใน

การผลิต ซึ่งจะต้องประเมินราคาอุปกรณ์เป็นต้นทุนการผลิตตัววาย เช่น ผู้ผลิตที่นำเอาที่ดิน เงินทุน ตลอดจนแรงงานและความสามารถ มาใช้ในการดำเนินกิจการของตนเอง ก็ต้องคิดในรูปของค่าเช่า คอกเบี้ย ค่าจ้างและกำไร เป็นต้น เรียกอีกอย่างว่า ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost หรือ Alternative Cost)

1.2 ผลตอบแทน (Benefit)

ผลตอบแทนที่จะนำมายกراهห์ในการเลือกมิตรั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะเรื่องผลตอบแทนทางตรง(Direct Benefit) หรือผลตอบแทนขั้นต้น(Primary Benefit) หมายถึง สินค้าและบริการ ที่โครงการผลิตให้แก่ระบบเศรษฐกิจ ถ้าสินค้าและบริการนั้นมีส่วนช่วยเพิ่มอุปทานให้แก่ระบบเศรษฐกิจ

(2) การประเมินโครงการ เพื่อพิจารณาว่าผลได้คุ้มค่าการลงทุนหรือไม่เพียงใด ใช้เกณฑ์ การตัดสินใจลงทุนเมื่อเปรียบต้นทุนและผลได้ที่ได้รับแล้ว ดังนี้

2.1 ผลรวมมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (Net Present Value Method :NPV)

การคำนวณผลรวมมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ คือ การคำนวณผลรวมมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ โครงการหนึ่งนั้นเอง ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดว่าโครงการนั้นๆ จะให้ผลตอบแทนคุ้มค่าหรือมีผลกำไรต่อต้นทุนรวมหรือไม่ โดยการหาผลต่างระหว่างมูลค่าปัจจุบันของกระแสรายได้และมูลค่าปัจจุบันของกระแสต้นทุน ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$\text{มูลค่าปัจจุบันสุทธิ} = \text{มูลค่าปัจจุบันของผลได้} - \text{มูลค่าปัจจุบันของต้นทุน}$$

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^t} - \left[\sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^t} + C_0 \right]$$

โดยที่ $NPV =$ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ

B_t = ผลตอบแทนสุทธิในปีที่ t

C_t = ต้นทุนการดำเนินงานของโครงการในปีที่ t

C_0 = การลงทุนเริ่มแรก(ต้นทุนในปีที่ 0)

i = อัตราส่วนลด

t = ปีของโครงการ คือปีที่ 1,2,3...n

n = อายุของโครงการ (ปี)

2.2 ผลตอบแทนภายในของโครงการ (Internal Rate of Return: IRR)

หมายถึง อัตราส่วนลดที่จะทำให้มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนที่จะได้รับในอนาคตเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของเงินลงทุนสุทธิของโครงการนั้นพอดี หรือเป็นการพิจารณาว่าอัตราส่วนลดใหม่ที่จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าเป็นศูนย์ จะมีค่าเท่ากับอัตราส่วนลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสผลได้เท่ากับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเดือนทุน นั่นคือ IRR หมายถึง อัตราส่วนลดที่ทำให้

$$\sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^t} - \left[\sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^t} + C_0 \right] = 0$$

โดยที่	B_t	= ผลตอบแทนสุทธิในปีที่ t
	C_t	= ต้นทุนการดำเนินงานของโครงการในปีที่ t
	C_0	= การลงทุนเริ่มแรก(ต้นทุนในปีที่ 0)
	i	= อัตราส่วนลด
	t	= ปีของโครงการ คือปีที่ 1,2,3...n
	n	= อายุของโครงการ (ปี)

การคำนวณหาค่าอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการสามารถทำได้ 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 Trial and Error เป็นวิธีทดลองเพื่อทดสอบหาระดับของอัตราส่วนลดหลายอัตราแล้วเลือกส่วนลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการเท่ากับศูนย์ ซึ่งอัตราส่วนลดนี้ก็คือ อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการนั้นเอง ซึ่งวิธีการ Trial and Error นั้น ดูจะเป็นงานที่ใช้เวลาและยุ่งยากในการปฏิบัติในยุคก่อนๆ เนื่องจากต้องเสียเวลาในการคำนวณเพื่อหาอัตราส่วนลดเป็นจำนวนหลายอัตรา เพื่อทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับศูนย์ แต่ในโลกปัจจุบันการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการคำนวณหาค่าดังกล่าวจะทำได้ง่ายมาก และไม่ได้ใช้เวลามากมายแต่ประการใด

วิธีที่ 2 การเทียบัญญาติตรายางค์ (Interpolation) ซึ่งสามารถคำนวณหาได้จาก สมการความสัมพันธ์ดังนี้

$$IRR = DR_L + (DR_U - DR_L) \left(\frac{NPV_L}{NPV_U - NPV_L} \right)$$

โดยที่	IRR	= อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ
	DR	= อัตราส่วนลด(Discount Rate)
	DR_L	= อัตราส่วนลดต่ำ(Lower Discount Rate)
	DR_U	= อัตราส่วนลดสูง(Upper Discount Rate)
	NPV_L	= มูลค่าปัจจุบันสุทธิที่ใช้อัตราส่วนลดต่ำ (Lower Net present Value)
	NPV_U	= มูลค่าปัจจุบันสุทธิที่ใช้อัตราส่วนลดสูง (Upper Net present Value)

โดยค่าของ NPV_L และ NPV_U ที่นำมาคำนวณนี้จะเป็นค่าสัมบูรณ์และค่าของ DR_L และ DR_U ควรมีค่าต่างกันไม่มากนัก เพราะอัตราส่วนลดและค่า NPV อาจมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่ไม่เป็นเส้นตรง และทำให้มีค่า IRR มากกว่า 1 ค่าได้

2.3 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อค่าใช้จ่าย (Benefit Cost Ratio: B/C Ratio)

อัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุน หมายถึง อัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างผลตอบแทน ซึ่งวัดออกมายในรูปของค่าปัจจุบันของผลตอบแทน เทียบกับค่าปัจจุบันของต้นทุนที่จ่ายไปในการดำเนินการโครงการ ดังสมการแสดงความสัมพันธ์ คือ

$$\text{อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน} = \frac{PVB}{PVC} = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^t}}{C_0 + \sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^t}}$$

โดยที่	PVB	= มูลค่าปัจจุบันของผลได้ของโครงการ
	PVC	= มูลค่าปัจจุบันของต้นทุนของโครงการ
	C_0	= ค่าลงทุนในปีเริ่มต้น
	C_t	= ต้นทุนในปี($t = 1, 2, \dots, n$)
	B_t	= ผลตอบแทนในปี($t = 1, 2, \dots, n$)
	i	= อัตราส่วนลด
	n	= อายุของโครงการ (ปี)

2.4 ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period)

ระยะเวลาคืนทุน หมายถึง ระยะเวลาการดำเนินงานที่ผลตอบแทนสุทธิจากโครงการสามารถลดเหลียงทุนต้นของโครงการ วิธีการหาระยะคืนทุน หรือหาจำนวนปีที่จะได้รับผลตอบแทนคุ้มกับเงินที่ลงทุนนี้ สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{ระยะเวลาคืนทุน} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการลงทุน}}{\text{ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยต่อปี}}$$

2.5 เกณฑ์การตัดสินใจในการลงทุน (Investment Decision)

เกณฑ์การตัดสินใจในการลงทุน หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกโครงการลงทุนว่า ควรลงทุนในโครงการใดจึงจะให้ผลตอบแทนที่ต้องการ โดยเกณฑ์ในการตัดสินใจทางการลงทุนที่คำนึงถึงค่าเสียโอกาส(Opportunity Cost) ได้แก่ การคำนวณหามูลค่าปัจจุบันสุทธิ(NPV) การคำนวณหาอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ(IRR) และการคำนวณหาอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน(B/C Ratio) โดยปกติโครงการที่ให้ค่าต่างๆดังต่อไปนี้ ถือเป็นโครงการที่ควรลงทุน อันได้แก่

- 1) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ(NPV) ของ โครงการมีค่ามากกว่าศูนย์
- 2) อัตราผลตอบแทนภายในของ โครงการ(IRR) มีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ หรือ สูงกว่าค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน
- 3) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน(B/C Ratio) มีค่ามากกว่า 1

(3) การวิเคราะห์ความไวต่อเหตุเปลี่ยนแปลง (Sensitivity Analysis)

การวิเคราะห์ความไวต่อเหตุเปลี่ยนแปลง เป็นการวิเคราะห์ว่าระยะเวลาคืนทุนมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) อัตราผลตอบแทนภายในของ โครงการ(IRR) และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน(B/C Ratio)จะเปลี่ยนแปลงอย่างไร เมื่อสถานการณ์เดิมของ โครงการเปลี่ยนแปลงไป เช่น ถ้าผลตอบแทนลดลงขณะที่ต้นทุนเท่าเดิม จะมีผลอย่างไรต่อ NPV , B/C Ratio , IRR หรือ ถ้าหากต้นทุนสูงขึ้นกว่าเดิมในขณะที่ผลตอบแทนเท่าเดิม ความเป็นไปได้ของ โครงการจะเปลี่ยนไปอย่างไร เป็นต้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินนี้ ได้มีการศึกษาในหลายกิจการ หลายกิจกรรมและในสินค้าหลายชนิด เช่น อุสิต เต็งไตรรัตน์ (2539) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของโครงการ โรงโน๊มิน กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน อนุภาดาารัตน์ (2542) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของอุตสาหกรรม ลำไยอบแห้ง ในจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ ชชวาล สุวรรณเสวี (2543) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและตอบแทนทางการเงิน ของโครงการ โรงเรียนนวัตโน้มran ในจังหวัดเชียงใหม่ ทัศนีย์ บูรพาภรณ์ (2544) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของโครงการ โรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้สักสำเร็จรูปในจังหวัดเชียงใหม่ น้ำทิพย์ พรหมพิทยารัตน์ (2545) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงิน ของอุตสาหกรรมการผลิต เดือผ้าในครัวเรือน พิษณุรักษ์ โพธิ์กุลชนันท์ (2545) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของโครงการร้านขายนมสด ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของกิจการ ร้านขายอาหารปานิลและผลิตภัณฑ์แปรรูป ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ทำการศึกษาวิธีอย่างเดียวกันกับตัวอย่างของโครงการที่กล่าวมา โดยอาศัยหลักการและทฤษฎีที่ถูกไว้ใจ ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไม่พบว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปานิลโดยตรง คงมีแต่งานวิจัยของ ยุพิน พัฒนา (2545) ศึกษาเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนการลงทุนจากการเลี้ยงปานิล: กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงปานิล ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เพื่อวิเคราะห์ทางด้านผลตอบแทนการลงทุนจากการเลี้ยงปานิล โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เกษตรกรที่เลี้ยงปานิลในพื้นที่สวนและกลุ่มเกษตรกรที่เลี้ยงปานิลในพื้นที่นา จากเกษตรกร 2 กลุ่มแบ่งออกตามขนาดของบ่อ ดังนี้

1. บ่อขนาด 1 ไร่ จำนวน 1 บ่อ และ 2 บ่อ
2. บ่อขนาด 2 ไร่ จำนวน 2 บ่อ และ 3 บ่อ
3. บ่อขนาด 3 ไร่ จำนวน 3 บ่อ เลี้ยงเฉพาะพื้นที่สวน

ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 140 ราย จากทั้งหมด 220 ราย ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางสำหรับของ R.V.Krejcie และ R.W.Morgan กำหนดนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน 4 วิธี คือ วิธีระยะเวลาจ่ายคืนทุน(Payback Period Method) วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ(Net Present Value Method) วิธีอัตราผลตอบแทนภายใน(Internal Rate of Return Method) และวิธีวิเคราะห์จุดคุ้นทุน(Break-Even Point)

ผลที่ได้จากการศึกษา พบว่า ผลตอบแทนของทุกขนาดการเลี้ยงที่ได้ โดยใช้เครื่องมือทางการเงิน 3 วิธี คือ วิธีระยะเวลาจ่ายคืนทุน วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ วิธีอัตราผลตอบแทนภายใน ให้ผลตอบแทนที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่ง ค่าของมูลค่าปัจจุบันสุทธิ(NPV) และค่าอัตราผลตอบแทนภายใน(IRR) ที่ได้ โดยมีอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำร้อยละ 7.96 มีค่าสูงกว่าต้นทุนของเงินทุน แต่ เมื่อใช้วิธีการจุดคุ้มทุนจะพบว่าแตกต่างกัน เช่น ถ้าเลี้ยงในบ่อขนาด 1 ไร่ จะให้ผลผลิตต่ำกว่าจุดคุ้มทุน แต่หากเลี้ยงในบ่อขนาด 2 ไร่ และ 3 ไร่ จะให้ผลผลิตสูงกว่าจุดคุ้มทุน

ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนการเลี้ยงปลานิล คือ ปัญหาด้านความรู้ทางวิชาการ ปัญหาด้านภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง และ ปัญหาด้านศัตรูป่า ทำให้ผลผลิตปลาไม่ปริมาณลดลง

สำหรับการศึกษา เรื่อง ต้นทุน-ผลตอบแทนการลงทุนจากการเลี้ยงปลานิล: กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย นี้ เป็นการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน การลงทุนที่เหมาะสมจากการเลี้ยงปลานิล

แต่ในการศึกษารังนี้ จะศึกษาแตกต่างไป คือ เป็นการศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทน ทางการเงินจากการนำเอาปลานิลมาปูรุงรสมะพรรูป นอกจากวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน ของกิจกรรม ในภาพรวมแล้ว ยังแบ่งการวิเคราะห์เป็นกิจกรรมต่างๆ ตามลักษณะการดำเนินงานของ กิจกรรม เพื่อศึกษาว่าแต่ละกิจกรรม มีความแตกต่างในเรื่องของต้นทุนและผลตอบแทนอย่างไร มีความไวต่อเหตุเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจาก ต้นทุน รายได้ และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่เปลี่ยนแปลง อย่างไร โดยวิเคราะห์หาค่าต่อไปนี้ ได้แก่ระยะเวลาคืนทุน มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการ (NPV) อัตราผลตอบแทนภายในของ โครงการ(IRR) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน(B/C Ratio) และความไวต่อเหตุเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจาก ต้นทุน รายได้ และ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่เปลี่ยนแปลงไป จากนั้นนำค่าต่างๆที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรม แล้วจึงพิจารณาว่า กิจกรรมใดที่ให้ผลตอบแทนที่ดีที่สุด และมีความทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่างๆภายใต้ เงื่อนไขการทดสอบความไว